

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Bayreuth in Slovanstvo.

V prihodnjih dneh se bode v nemškem Bayreuthu slavnost praznovala, katero bode zgodovina nemškega razvoja in nemške civilizacije s zlatimi črkami zapisala v svoje listove; v velikanskem, umetnosti posvečenem hramu, katerega je sezidalo v kratkem času zjedinjeno, po velikanske literaturi in umetnosti in vedi zjedinjeno Nemštvo, bode nemškega naroda veliki sin Rihard Wagner svoja, velicemu času primerna, kolosalna dela Nemštvu razkazival, bode naše dobe prvi ljubljeneček ljubke boginje muzike svetu kazal, da je ono Nemštvo, ki se je pred več stoletji divje še valjalo na medvedovih kožah, ki je še pred kratkem bilo razdrobljeno v veliko malih duodecnihih državah, ki so se mej soboj mrzele na nož, da je ono Nemštvo kljub vsej turobnej srednjeveške nemške zgodovini velikansk, imponanten narod, kojega ne ti, ne oni tako ali tako pobarvani mejni koli ne ločijo, ki je složen, zjedinjjen in tako krasen pogled za človekoljuba. (? Ur.)

Če pogledamo v nemško zgodovino in preberemo vse črne strani te zgodovine, če vidimo narod nemški kot divjaka stopati na zgodovinska tla in se v tej lastnosti obnašati skozi več stoletij, če vidimo krutosti za krutostmi, neumnost za neumnostjo se kopičiti, če vidimo bratomorstvo v najlepšem cvetju, in neslogo in separatizem na širokej cesti, če vidimo narod nemški v sponah latinskega in francoskega vpliva, in če se ogledamo denes v Bayreuth, potem smemo veselo pogledati v svet, ker tolažilnik nauk se nam iz vsega tega predoči: narodi se rodijo, rastejo in plezajo

na vrhunec razvoja in so časi divjosti, časi blažene kulture za vsak mnogoštevilni narod in nobeden teh ne pogine, ker, ako nemški narod kljub svojej na $\frac{2}{3}$ turobnej zgodovini nij šel v zaton, ampak se vzdignil iz plenice razvoja do mogočnega krepkega moza, potem smemo kot dogma smatrati, da narodi po naravnih zakonih in z močjo teh svoje življenje na svetu spolnevajo, ki fizično močne in mnogoštevilne do svitelega cilja a la Bayreuth vodijo.

Lepa, vzvišena svečanost praznovala se bode v kratkem v Bayreuthu; vsemu svetu dopadljiv dar daroval se bode tam geniusu nemškega naroda in doli v jugu slovanske zemlje krvavi mlad naš slovanski narod na teških ranah in 80 milijonov Slovanov hodi po svetu in teh 80 milijonov Slovanov ne more pomoči bratu, ki po majhenem svojem številu ne more kamena dovaliti k zgradi boljše bodočnosti. Voltair imenuje naš svet norišnico svetov. Da, človek bi mu pritrjeval, ako pogleda na Bayreuth in na krvaveče Srbstvo, ki je, akoravno maloštevilno, vendar krasno pokazalo svetu, da je sveta dolžnost borečemu se bratu dohiteti na pomoč in zraven pogleda na velikansko Slovanstvo, ki hoče s šarpijo in ničem družim pomagati bratu; na vesoljno ono Slovanstvo, ki gleda pasivno v rane svojega sokravnika. Čemu Slovanstvo so tvoji arzenali, čemu? — ah, proč s pesimizmom, pogledjmo v Bayreuth, kjer Nemštvo razkazuje plodove velikanskega svojega dolgotrajnega truda in bora.

Pečena piščeta nikomur v usta ne lete, učen ne pade nobeden iz nebes. To kar denes vidimo na slovanskem jugu, (se ve da v svitu

19. stoletja), to isto vidimo nebrojno v nemške zgodovini, da še krutejše, še neumnejše reči. Posamezen človek, kojemu je življenje mlado teklo gladno, navadno nič ne velja kot moč, tako tudi narod. Življenje je boj, hud boj: vse je treba z borbo pridobiti in v tej borbi je kléni se človek, narod. Večkrat prihaja narod raztolčen iz boja, — „aber Leben geht unter, damit neues, frisches Leben an seiner Stelle keime“, — in „der Krieg ist die stürkende Eisenkur der Menschheit“ — na vse strani. Ti mladi mali Srbin morebiti padeš v zdajšnjem boju, ali ti ne boš obležal; ti si zaceliš rane in obnovljen in močnejši stopaš zopet na menzuro in slednjič boš zmagal; to je zakon bil razvijanja Nemštva, to je tudi zakon razvijajočega se in na zgodovinska tla prvič kot Slovanstvo stopajočega našega velicega naroda. Jedna zmaga nasprotnika Slovanstva še nij mrtvaški zvon razvijanju našega naroda; osoda je enkrat velicim narodom ta, da so v mladosti posamezni njih oddelki nesložni, ali nij tako hudo škodljiva; posamezni se res pobijajo, ali kultura celega naroda, ki podaja po kulturi posameznih oddelkov raznovrstnih rož lep venec, kjer sever in jug, zapad in izhod svoje plodove vežejo in pride doba, ko ideja sloge zmaga, tedaj se tudi slovanski Bismarki in Cavourji najdejo, tedaj bode tudi slovanski Bayreuth mogoč, kjer pa bode se hram postavil, v katerem bode odmevala pesen o svetovnej kulturi.

Videl sem jenkrat sliko, predstavljajočo zidanje zgrade. Leseni rosti so stali in ljudje po obleki razloženi delali so zraven. Nekateri so zidali in uže visoko delali, drugi so kamenje privlačili in nekateri so si ranjene

Listek.

Pomladanski valovi.

(Roman, spisal Ivan Turgenjev; poslovenil dr. Maks Samec.)

(Dalje.)

IX.

Ema se ga je resnično razveselila in gospa Lenora ga je sprejela prav gostoljubno: videti je bilo, da je bil včeraj napravil na obedve jako prijeten vtis. Emil steče zavkazat zajutrek in zašepeta mimogrede Saninu na uho: „Ne pozabite!“

— „Ne bom pozabil,“ odgovori Sanin.

Gospa Lenora nij bila popolnem zdrava: imela je migreno, slonela je v kreslu in nij si upala zmeziti se. Ema je imela na sebi dolgo žolto bluzo, prepasano s črnim usnatim pasom. Tudi ona je bila videti utrujena in lehkobledena; temni krogi ležali so okoli njenih oči, ali njihov blesk se nij zmanjšal od tega

in bledota je dajala nekaj tajstvenega in miloklasičnega — strogim črtam njenega lica. Denes je Sanina osupnila posebno neprimerljiva krasota njenih rok; kadar se je pripravila in poravnala z njimi svoje temne in svitle kodre, se njegov pogled nij mogel odtrgati od njenih prstov, dolzih in gibkih, kakor na Rafaelovej Fornarini.

Zunaj je solnce žarko pripekalo. Po zajutreku je hotel Sanin oditi, ali branili so mu, da je boljše na tak dan doma ostati — in on se je dal pregovoriti in je ostal. V zadnej sobi, v katerej je sedel z domačimi ženskami, je bilo hladno; okna so bila na mali vrtič z akacijami zarašena. Mnogo bučel, ôs in čmrlov je prijateljsko in pohotno letalo mej vejami, obsipanimi s zlatim cvetovjem. Skozi na pol zaprte oboknice in spuščeno zavezo se sliši tihi glas: govorilo se je o vročini in soparici, ki se je po zraku razlila; tem slajši je bil blad zaprtega in pripravnega stanovanja.

Sanin se je mnogo razgovarjal, a nič o Rusiji in ruskem življenju. Žele vstreči svojemu

mlademu prijatelju, katerega so precej pozajutreku poslali h gospodu Klüberji — prakticirat v knjigovodstvu — je navedel besedo na ugodnosti in neugodnosti umetnije in trgovine. Nij se čudil, da je bila gospa Lenora na stran trgovstva, to je on pričakoval; tudi Ema je bila na njenej strani.

— „Ako bi postal umetnik, posebno pevec“ pritrdi ona in energično povzdigne roko, „ostane nespremenljivo na jednom mestu!“ Pantaleone, ki se je tudi vdeleževal razgovora — (njemu, kakor tudi staremu slugi je bilo dovoljeno sedeti na stolu v pričo domačih. Italijani sploh nijso strogi v etiketi) — Pantaleone, to se razume samo ob sebi, je ves gorel za umetnost. Dokazov za to, mora se po resnici povedati, nij imel tehničnih. Naj bolj je besedoval o tem, da je najpoprej treba imeti d' un certo estro d' ispirazione, da ga mora pred vsem navdahnuti nekaka navdušenost! Gospa Lenora ugovarja, da je tudi on imel ta estro — ali vendar .. „Jaz sem imel sovražnike,“ odgovori Pantaleone

roke obvezavali. Predstavljala je ta slika Slovanstvo. Zgrada rase, rase višje, višje; veličanska bo ta dodelana zgrada, ali dodelala se bo, akoravno koji delavec zraven krv v molter meša; krv je dober kit.

Zatorej Slovanstvo, ne obupuj, ako gledaš brata v jugu krvavečega, ne more to drugače biti premajhen je še; Slovanstvo še nij mož — Nemec, ali bode jednak in to si vzamimo za dogmo. Kar neugodnega nam tudi prihodnji dnevi iz jugosl. bojišča prinesejo, ta epizoda v velikem boju Slovanstva za biti ali nebiti nam ne sme vzeti upanja v slovansko našo lepšo bodočnost, nas ne sme odtirati od poštenosti, ki jo izkazuje otrok materi, kate-rej je tudi v revii in tugi zvest. S—c.

Jugoslovansko bojišče.

Z bojišča nij važnih novic. Černjajev se zbira ob reki Moravi, pa objednem s predstražami brani Turkom prehod skozi soteske. Tačas se srbska vojska uri in vadi, da bi iz milicije postala izvežbana armada, ki bode mogla veliko bitko biti.

Mej tem pa je knez v Belgrad prišel in videti je, da se tu borita dva jaka elementa. Mladi knez, ki je ravno še povrh prvič oče postal in je sploh za junaško delo, kakor ga Srbinu zdaj treba, premalo zrel in dorastel, rad bi sklenil mir in pravijo, da se je uže obrnil na tuje konzule naj posredujejo, da Srbija obdrži kar je imela, pa naj Turki Srbijo zapuste in se mir sklene. Druga poročila pa ravno tako odločno trdijo, da je vse javno mnenje z ministrom Rističem, ki hoče pogumno boj nadaljevati. Končno bode o tem sklenila velika narodna skupščina, ki mora sklicana biti, da zadnjo besedo izreče. Mi upamo, da bode vojna še nadalja in končna zmaga!

Črnogorci so imeli 14. t. m. zopet zmago-slavno bitvo s Turki pri Kucih, vrgli so Turke nazaj in jih od Funtine do Podgorice gonili. Turki so izgubili veliko orožja, municije in zastav. To je namreč na jugu Črnogore, kjer komandira Božo Petrović. — Kje je kneževa vojska zdaj, o tem se še ne poroča, odkar je od Trebinja šla Turkom nasproti.

Iz Paračina se oficijalno javlja, da je srbska vojska, ki je ob Ibarji, zmagovito bitko bila proti Turkom. Cel bataljon Turkov je

bilo uničenih, drugi so bili nazaj vrženi in šance na Javorji so Srbi zopet Turkom odvzeli.

„Tr. Ztg.“ poroča, da so Turki izpustili do sedaj ujetega načelnika Miriditov, Prenka s tem pogojem, da bode na čelo svojega rodu postavil se in vojeval iz Albanije ven proti Črnogorcem. Uže je baje iz Carigrada na poti domov. — Vse se zbira proti Slovanu!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. avgusta.

Cesar je prišel v vojaški tabor v Bruck, kjer je zbrano višje avstrijsko vojaštvo.

Ministri nadaljujejo svoja pogajanja zaradi nacionalne banke, dasiravno, je bilo uže večkrat povedano, da je zjedinjenje uže doseženo. Strokovnjaki pri banki samej pa menijo, da to kar ministerstvu sklepata, nij izvedljivo v praksi.

Vnašje države.

Srbska kneginja je 14. avg. porodila moško dete. 101 strelav je v Belgradu novorojenega kneževiča pozdravilo. A nij jih bilo treba v Belgradu streljati, saj se streljajo v soteskah pri Banji in nad Zajčarom.

Ruski car pojde v Krim, pregledavat tam rusko vojsko in tvrdnjave ruske.

Iz Francoskega se javlja: 161 obsojenih komunardov je bilo pomiloščenih, ali pa jim je bil jeden del kazni odpuščen.

Predsedniku ameriškkih zjedinjenih držav, generalu Grantu je tudi naš cesar junija meseca t. l. pismeno čestital ob priliki stoletnice ameriške republike, želeč, da bi se dobre razmere mej državama ohranile.

Iz Shangai-a v Aziji se javlja, da so domači Azijati v kitajski provinci Ngan-Hoei umorili mej mašo katoliške duhovnike in več katolikov.

Dopisi.

Iz Škofje loke 8. avg. [Izv. dop.]

Naša čitalnica uže delj časa jako pospešuje narodno zavest v našem mestici. Komaj je spomin na zadnjo predstavo dramatičnega društva nekoliko minol, uže je zopet napravilo nekaj gospodičin in gospodov v nedeljo 6. avg. drugo veselico z dramatično predstavo in s plesom. Igralo se je „Svojeglavneži“ in „Sam ne vé kaj hoče“. Taka podvzetja delajo naše čitalnici čast in kažejo na drugej strani obilnim gostom, ki obiskujejo vsako poletje naš kraj zaradi zdravega zraka, da ima Loka narodno

lice in narodno prebivalstvo, ter da nij tako, kakor je baje lani rekel pri nas dobro znani profesor iz Ljubljane: „Črez sto let v Loka nij Slovencev več!“

Igre so izpadle na občno pohvalo. Odlikovale so se posebno gospodičin, ki so se kaj izvrstno obnašale, a tudi gospodje so vrlo rešili svoje naloge. Občinstva in sicer najbolj odličnega je bilo mnogo, tako, da so vsi prostori bili prenapolnjeni, in bilo je jako zadovoljno s predstavo. Čuditi se je res našim diletantom, da imajo toliko veselja za povzdigo narodnega duha mej ljudstvom, da tako radi žrtvujejo čas in obilen trud za dušni in materialni prospeh naše čitalnice, mej tem, ko od njenega odbora dobe tako malo podpore. Nihče ne dvomi, da so odborniki pravi pošteni, narodni možje, a nekateri izmed njih menda popolnem ne razumejo, da nij dovolj, vsak dan v čitalnici le časnike čitati, temveč, da je namen čitalničin višji, da mora pokazati, da je krepka in da živi. Napredek njen najbolj v tem obstoji, da napravlja veselice in dramatične predstave s plesom, petjem in godbo, pri kojih ima posebno mladina lepo priliko izobraževati se v slovenskem jeziku in lepem obnašanju. Nikakor tedaj ne odobrujemo, da se proti takim podvzetjem nekateri obnašajo mrzlo in neprijazno. S tem ne delajo diletantom našim nikdar veselja za posnemanje. Oni naj bi rajše pazili, in se ne upirali, da bi se iz čitalnice smeti spravile in skrbeli, da dobimo v čitalnico namesto onih smeti, lepo dišeče in še celo za zdravlilo dobre cvetice, koje bi nam, kakor smo se zadnji čas prepričali, mnogo koristile in bi smeli na nje ponošni biti.

Janežičeva slavnost,

dné 13. t. m. se je po programu, ki ga je priobčil „Slov. Narod“ minulo sredo, lepo izvršila. Čestiteljev Janežičevega narodnega delovanja se sicer nij toliko slavnosti udeležilo, kolikor bi se bilo pričakovati smelo, vendar smo pak mej došlimi gosti videli mnogo odličnejših Slovencev na literarnem in političnem polji. Tudi gospod profesor Stritar je prinesel svoj in gospe L. Pesjakove pozdrav iz daljnega Dunaja, ki se je s programom vred razdelil navzočim gostom in prostemu narodu. Osobito pohvalo treba izraziti „slavnemu odboru

čmerno. Ali pa ti tudi veš — (Italijani, kakor znano, se lahko tikajo) — da Emil ne bo imel sovražnikov, ako se tudi odkrije v njem tisti estro? Pa napravite trgovca iz njega, odvrne Pantaleone jezno — Giovanni Battista bi tega ne bil dopustil, akoravno je bil sam konditor. — Giovanni Battista, moj mož, je bil jako razumen človek — akoravno ga je v mladih letih vleklo . . . In kot starček se je sam odtegoval in nij nič slišati hotel o . . . Na to vsklikne Ema: kaj pa bi bilo, ko bi se Emil čutil patriota in vse svoje moči posvetil osvobojenji Italije — za tako visoko in sveto opravilo bi moral žrtvovati svojo brezskrbno prihodnost in ne za gledišče! To gospo Lenoro vidno pretrese, ona jame prositi svojo hčer, naj brata tako ne moti in naj se zadovolji s tem, da je ona sama taka republikanka. Pregarivša te besede začne gospa Lenora stokati in tožiti črez glavo, katera jej „gotovo mora počiti“ (Gospa Lenora je iz spoštovanja do gosta govorila francoski.)

Ema jame precej skrbeti za njo, piha jej tiho na čelo, koga je z „odekolonom“ zmočila,

jo tiho poljubi na lice, deva zagrete blazinice na glavo in jej prepove govoriti — in jo zopet poljubi. Potem se obrne k Saninu in mu začne z na pol šaljivim, na pol ginljivim glasom razkladati — kako odlično mater ima, in kakšna lepota je nekaj bila! „Kaj pravim: bila! še zdaj je sama — milina. Poglejte, pogledjte, njene oči!“

Ema vzame hitro rutico z žepa, zakrije ž njo materno lice in spuščaje jo polagoma proti dole, razkrije čelo, obrvi in oči gospe Lenore. Ema počaka malo in jo prosi, naj jih odpre. Lenora jih odpre, Ema vsklikne vznietenja, ko zagleda te prekrasne oči in ko zdrkne rutica dole po menj pravilnem delu lica, začne vnovno mater poljubovati. Gospa Lenora se zasmee in z lahka odriva in z navideznim prisiljenjem odstranja svojo hčer. Ta se nanjo pritisne, kakor da bi se z materjo borila, laska se k njej — ne po mačje, ne po francoskej maniri, ampak z isto italijansko gracijo, v katerej se čuti neka skrivna sila.

Na konec pravi gospa Lenora, da bode

vstala. Toda Ema jej ta hip nasvetuje, naj bi malo zaspala — na tem-le kreslu — „mi z gospodom Rusom bomo tihi kakor mlade miši.“ Gospa Lenora se jej zasmee, pokrije oči in zadremlje. Ema se brzo vsede na podnožnico, ki je stala poleg naslonjače; ona nij najmanj zašepetala, le včasi je nesla prst k ustnam, z drugo roko je podpirala materno glavo in rahlo pogledala Sanina, kadar se je le zmežil. Na konec je tudi on kakor zamrl nepremakljivo, radoval se z vsemi silami svoje duše nad sliko, katero so mu predstavljale ta na pol temna soba, jarke pičice, prisvetivše skozi zeleno zavezo stare kupice, sveže, mnogobrojne cvetlice, in ta zaspavša ženska s skromno izbranimi rokami in dobrim utrujenim licem, in to mlado, rahlo, dobro, umno, čisto in nepokaženo krasno bitje s takimi črnimi, globokimi, se senco zalitimi in vendar svetečimi očmi . . . Kaj je to? Sanje? Prikazen . . . In kakšen je on sam?

X.

Zvonček nad zvonanjimi durmi zažvenkne. Mlad kmetski deček s kosmato kapo in pisa-

Janežičeve slavnosti,“ kateri je s toliko požrtvovalnostjo preskrbel potrebnih vozov, da gostom nij bilo treba v silnej vročini črez gore in doline v polutretjo uro oddaljene Leše po prašnej cesti peš hoditi, in je vse mogoče storil za mnoge došle. Ob 10. uri brala se je mnogobrojnemu ljudstvu slovesna sv. maša v farnej cerkvi sv. Jakoba in naših ljubljanskih čitalniških pevcev oktet je pri njej izborno pel slovenske pesni. Mej mašo se je razlegel pok možnarjev, ki je uže tudi prej mej potom na mnogih krajih pozdravljal prišlece. Po končanej maši napotila se je množica k rojstveni hiši Janežičevej, ki je blizu četrte ure od cerkve oddaljena. Po vsem potu so bili slavoloki postavljeni s primernimi napismi. Žolto-črna zastava kazala nam je naše poti smoter z daleka. Pri dohodu je čestite goste prijazno sprejel za slavnost najzaslužnejši predsednik slavnostnega odbora gosp. prof. Julij pl. Kleinmayr.

Janežičeva hiša stoji sredi sadnega vrta, ima jedno nadstropje in je prav lična, dasi prosto zidana. Na vshodnej strani hiše se je vzdala plošča iz višnjevo-belkastega mramorja z napisom zlatih črk, da se je tu rodil Anton Janežič.

Ko so se gosti malo okoristili, stopil je na oder gospod prof. J. pl. Kleinmayr, ter pozdravil navzoče blizo tako-le:

„Gospoda moja! dragi Slovenci! Slovanska beseda nam priporoča krepkost in blagoglasje in zelo velikej izobraženosti je pripravna. Tudi jej ne manjka velicij spominov svojega življenja. Uže ob času Cirila in Metoda je bil južnoslovanski jezik tako čudovito izobražen, tako dovršenih oblik, da je uže tedaj stal na enakej stopinji z latinskim in grškim jezikom. V teku stoletij s Trubarjem pričenči do Vodnika se je novoslovenščina jednako krepila, razcvela, mogočne kali pognala, in v našej dobi? kako močno se širi naše slovstvo vedno bolj in bolj, kako vedno večjo in večjo veljavo zadobiva jezik naš domači! Prej le v bornej hišici revnega poljedelca — sedaj v javnih zborih, pri posvetovanjih, v deželnih zborih, na gledališčih, v podučnih in znanstvenih knjigah, v salonu in najbolj omikanih krogih! Korak za korakom stopamo v vsem smislu vrlo naprej! Vse to se pa le more goditi v urejenej državi, kojej najviši vladar čuva z besedami: „viribus uni-

tis“. Mimo lepih lastnostij, koje kinčajo Slovenca, se nahaja trdna in nepremagljiva zvestoba do hiše habsburške. Mnogokrat smo to uže s srcem, delom in djanjem dokazali in tudi naši pesniki prepevajo: hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovincu ne gane! — Denes, ko nam je prilika proslavljati moža velicij zaslug v razvoj naše ljube materinščine, denes se ob enem hvaležno spominjamo svetlega Veličanstva ter mu na zlatej blazini podajemo zagotovilo iskrene udanosti in nepremagljive zvestobe. Vse navzočne pozivljam, da z menoj iz globine zvestih src vskliknejo trikratno: „Slava našemu cesarju Francu Jožefu. Slava!“

„Predragi mi Slovenci! Presrečno Vas pozdravljam v imenu osnovalnega odbora, kateri je denes radosti poln videti tako mnogobrojno število čestiteljev A. Janežičevih preobilnih zaslug v prosep, omiko in napredek naroda našega. Z navdušenostjo izvenredno pozdravljam vas, prečestiti nam gostje iz bele Ljubljane, ki ste na borni naš poziv v preobilem številu došli, da z nami vred z vašo neobhodno potrebno pripomočjo slavljate našega domačina; srčno pozdravljam vas iz drugih mest in trgov bližnje nam Kranjske došle narodnjake; preiskreni pozdrav naj bode vam, slavnim rojakom iz Gorice, Trsta in Primorja; pozdrav radostni vam iz mest in trgov Štajerske. Sprejmite tudi vi, premili nam domorodci, ki ste došli iz še bolj daljnih mest, kjer zastopate slovanski živelj, srčne naše pozdrave. Preiskreno pozdravljam vas, vseučilišnike, našo nado, naše upanje.“

„V prvo pa naj glasi se tebi, slovanski prosti narod staroslavne Gorotana, presrečni moj pozdrav. Slovenski možje, slavna gospoda, dragi domorodci! v obilnem številu, v duhu vzajemnosti in prave jedinstvi ste se zbrali; naše prvotno upanje ste daleč presegli in s tem ste svetu pokazali, da narod naj ve in zna častiti zaslugo onih mož, ki mu v življenji posvečajo djanje, um, delo in misel! Bodimo ponosni in kažimo denes, da nas navdaja prava omika, želja do napredka in zložna ljubezen. Kažimo svetu, da smo vredni imenovati se Slovence, avstrijske Slovane! Predno preidemo k svečanosti še jenkrat zakličem: Živeli, dobro nam došli čestitelji Janežičevi; Živeli!“

Po govoru so zapeli čitalnice ljubljanske

pevci prekrasno Jenkovo „Molitev.“ Po odpeteh pesni povzame čestiti starina, poslanec gospod Andrej Einspieler besedo, ter osvetljuje Janežičevo trudoljubivo delavnost na slovenskem slovstvenem polji, povdarja, da slovenski rod vé čestiti svoje zaslužne može, razlaga kaj je rodoljubje in kako je kažemo ter kažimo in slednjič opominja, da bodimo vsi Slovani složni in jedini, da nam zasveti naš „veliki dan.“

Zatem je prišla na vrsto slavnostna kantata J. Cimperman-Stöcklova, ki je po svojem jedrnatem obsegu in s svojo izvrstno kompozicijo naredila globok vtis na poslušalce. (Konec prih.)

Domače stvari.

— (Slovenski učiteljski koledar“) za leto 1877 je izdalo in založilo učiteljsko društvo za slovenski Štajer. Knjižica, vsacemu učitelju potrebna, velja tvrdo vezana 50 kr. in je kot zapisna knjižica uporabljiva, ter na koncu s praznim, pisnim papirjem obskrbljena, ima tudi imenik slovenskih učiteljev in menimo da je vsacemu učitelju potrebna.

— (Za pogorelce v Logatci) napravi ljubljanska narodna čitalnica v nedeljo veselico z loterijo.

— (Keglanje na korist dramatičnemu društvu) se bode osnovalo „pri kroni“ v Gradišči dne 19. t. m. in bode trajajo do 17. septembra 1876. Ker ima društvo v vseh krogih mnogo prijateljev in so dobitki lepi, ter praktični, upamo, da bode vdeležba živahna. Odbor je tudi za to skrbel, da se bodo dobitki, ko bi dobitelju ne ugajali lahko zamenjali za druge reči v iste ceni. Krčmar pak bode skrbel za dobro pijačo in okusna jedila po nizkej ceni.

— (Keglanje) za bolne in onemogle tiskarje, bilo je 15. t. m. zvečer ob 10. uri končano, pri katerem se je 2800 serij izkegljalo. — 1. dobitek je dobil gosp. Regoršek; 2. dobitek g. Drelse; 3. dobitek g. Cacak; 4. dobitek g. Porenta; 5. dobitek g. Cacak; 6. dobitek g. Drelse; 7. dobitek g. Grossman in šaljiv dobitek je dobil gospod Drelse. — Odbor se v imenu društva zahvaljuje vsem onim p. n. gostom, kateri so društvo se svojo navzočnostjo podpirali in se še za v prihodnje priporoča. Zahvaljuje se pa še tudi g. Fer-

nim oprsnikom pride z ulice v konditorijo. Celo jutro nij bilo nobenega kupca v njej... — tako mi kupčujemo, je bila rekla o za jutreku gospa Lenora Saninu.

Ona je spala naprej; Ema se je bala vzeti roko izpod materine glave in pošepeta Saninu:

„Stopite ven in potrgujte vi za mene!“ Sanin gre nemudoma po prstih v konditorijo. Deček je želel četrto funta metnih opresnikov. — Koliko veljajo? vpraša Sanin šepetaje Emo skozi duri. — Šest krajcerjev, odgovori Ema šepetaje. Sanin odvaga četrto funta, poišče papir, napravi ž njega rožec, zasuje vanj opresnike, jih razsiplje, jih zopet pobere in zopet v rožec spravi, jih da dečku in prejme za nje denar. Deček ga je pri tem opravlilu s začudenjem gledal, mečkal čepico na glavi; v sosednej sobi pa je Ema krivila usta in komaj zdrževala se smeja. Ko je ta kupec odšel, pride precej drugi, za njim tretji... Sanin je postregel obema; ali drugemu je računal premalo, tretjemu preveč. Ema je tihoma hohotala in tudi Sanin sam je občutil

nenavadno veselost, nekako posebno srečno razpoženje duha. Zdelo se mu je, da bi stal celi vek za štacunsko mizo, mej tem ko bi to milo bitje gledalo nanj skozi odprte duri s svojimi, prijazno smehljajočimi očmi, in bi poletno solnce prihajalo skozi veliko vejevje pred oknom rastočih kostanjev in napolnilo vso sobo s zlatom poldnevni žarkov, poldnevni senčic, in bi se srce radostilo sladke lenobe, brezskrbnosti in mladosti — začetne mladosti!

Četrto je zahteval čaško kave, postregel mu je Pantaleone. (Emil še nij bil prišel iz prodajalnice gospoda Klüberja).

Sanin se iz nova vsede k Emi. Gospa Lenora je še neprenehoma dremala k velikemu veselju svoji hčeri. — Mej tem je pri materi migrena pojenjala. Sanin je govoril šepetaje o svojem trgovanji, resno pozvedoval ceno razne konditorske robe in Ema mu je ravno tako resno razne cene naznanjevala; mej tem sta se oba notrajno in prijazno posmehovala, kakor da bi spoznala, da igrata nezabavno komedijo. Ta hip zaigra zvunaj na

ulici lajna arijo iz „Freischützta“: „durch die Felder durch die Auen“... Tužni glasovi so se razlili trepetaje in žvižgaje po mirnem zraku.

Emo zdregeče... „Zbudil je mamo!“ Sanin skoči hitro na ulico, vrže lajnarju, nekaj krajcerjev in mu zapove, da naj molči in se odpravi. Ko se vrne nazaj v sobo, se mu Ema z rahlim kimanjem z glavo zahvali, se zamišljeno posmehlja in skoraj da nij sama začela peti krasne Weberjeve melodije v katerej Maks izrazuje vse dvombe prve ljubezni. Potem vpraša Ema Sanina, ali pozna „Freischützta“, ali ljubi Weberja in pristavi, da akoravno je ona Italijanka, ljubi tako muziko črez vse. Od Weberja je pogovarjanje prišlo na poezijo in remontizem, na Hoffmanna, katerega je tačas še vse čitalo.

Gospa Lenora je še zmirom dremala in tudi včasih pohrapovala; solnčni žarki pa so v tanjkih nitkih prorivali se skozi oknice, skrivno ali neprenehoma švigali in prehajal po tleh, po pohištvu, po Eminej obleki, po listkih in cvetkah.

(Dalje prih.)

linco, gostilničarju „pri zvezdi“, kateri je za dobro jed in pijačo skrbel in tudi veliko k uspehu pripomogel. Odbor.

— (Požari.) Iz Motnika se nam piše: Zvečer 12. t. m. sti pogoreli dve hiši in jedna kajža z gospodarstvenim poslopjem v Češm-niškej fari v vasi Brezje. Pred tremi tedni pa sta ravno v tej fari dva gospodarja na Raz-lakah pogorela. Gorelo je vsakrat zvečer.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 13. avg.

Katarina Srdoc, branjevka na Mlaki po-leg Reke ima pri tleh branjerijo. V dveh so-bah stanuje ona, njen mož Miha in njene hčere, Josefina in Pavlina Srdoc, v jedneji črev-ljar Rajzner. 2 decembra 1874 ob 9. uri zve-čer je zaprla gospodinjo Katarina Srdoc obe hišne duri, od katerih drže jedne na cesto, druge na vrt; ključ je v durih pustila in je šla v svoje stanovanje v prvo nadstropje; ker pa njenega moža tisti večer nij bilo doma, je ona s svojo hčerjo Pavlino v jedneji postelji spala, v drugeji bližnji sobi pa je spala dru-ga hči Josipina z deklo. Vrata pri sobi so bila od znotraj zaprta. — Ko se je Katarina Srdoc okolo 3. po noči izbudila, zapazila je, da je bila omara odprta, da je po tleh ležalo perilo in da so bile tudi sobne duri odprte. Ko so jele dalje preiskavati, videle so, da so tudi vrata na vrt odprta, pod posteljo bilo je videti tudi tružico in par črevljev iz navad-nega prostora premaknjenih. — Iz omare je zmanjkalo verižice s križem, dveh večjih in dveh manjih verižic, emajliranega medajlona z malim zlatim trakom, dveh parov uhanov z diamanti, 8 parov družih uhanov, ki so bili z različnimi biseri okinčani, 4 prsne igle in 9 prstanov, vse skup vredno 543 fl. in 90. fl. gotovine. — Ker na odprtih vratih nij bilo videti, da bi jih bil storilec s silo odprl, ker so bile pod omenjeno posteljo nekatere reči od navadnega prostora premaknjene in ker je bil ključ, s katerim je storilec omaro odprl, v obleki Katarine Srdoc, je gotovo, da se je tat v spalno sobo Srdoca prikradel, pod posteljo se skril in potem, ko ste Katarina Srdoc in njena hči zaspale, iz pod postelje zlezal, ključ iz žepa uzel, omaro odprl, zlatnino pobral, in skozi duri na vrt zbežal.

Obdolženi Janez Božič to tatvino taji, vendar pa ne more skazati, kje je v tej noči

bil: na dalje je zatoženi, ker je po izpovedbi Katarine Srdoc in njene hčere večkrat v branjeriji kupoval, in po ogenj in po vodo v hišo hodil, hišne prostore dobro poznal. Janez Božič je po izpovedbi prič: precej po tej tatvini veliko denarja imel in ga zapravljaj, če ravno mu je prej vedno denarja manjkalo. Nadalje pa zatoženec sam obstoji, da je imel po tatvini v posesti jedno dolgo verižico, dru-go verižico s križcem, 2 prsni gumbi, jedno majhno verigo, 2 para uhanov, jen emajliran medajlon in 3 prstane, kateri so bili Katarini Srdoc ukradeni.

Janez Božič pa je zatožen še družega dejanja.

Drugo dejanje pa je: 27. maja l. 1875 ob 1/2 5 zjutraj se je poslovil France Cerer od Franca Keršina in njegove žene, pri katerih je prejšnjo noč v jedneji sobi hiše Jožefa Po-žarja v Št. Petru spal, in se je odpeljal v Trst. Pri tej priliki sta tudi zaročenca Kršin vstala in zapazila, da je bila omara v spal-nici odprta, in da je bila od tod vzeta jedna zlata ura z dolgo zlato verižico, vredna 120 fl., vilice in žlice iz China-srebra, vredni 20 fl. in gotovine v znesku do 595 fl.

Žena Keršinova se je tudi prepričala, da jej je bil iz žepa njene obleke vzet 1 petak in da je bil ključ, s katerim je storilec omaro odprl, iz usnjenega na omari ležečega mošnjič-ka vzet.

To dejanje se je vršilo z ozirom na to, da se je našla lestvica na hišo naslonjena, tako, da je tat po lestvici v kuhinjo v drugem nadstropji zlezal, šel od tod po stopnicah v pivno sobo in se tako v spalno sobo omenje-nih zaročencev splazil; da je tu naj prvo v žepu Kršinove žene ključ iskal, kar se izvidi iz tega, da je pri tej priliki vzel iz žepa pe-tak, da je potem ključ, ki je ležal na omari vzel in žnjim omaro odprl in se tako navede-nih reči polastil, potem pa hitro zbežal.

Tudi to tatvino Janez Božič taji. Sumljiv pa je vendar iz mnogih nagibov, katerih ne ponavljamo za drž. pravdnikom.

Porotnikom so se stavila 3 glavna vpra-šanja; dve zaradi tatvine in jedno zarad vla-čugarstva; zraven pa še dve dodatni vpra-šanja, za slučaj, ako se potrdi vprašanje za-radi tatvine, in sicer: ako je tat le dejanja s posebno predrznostjo izvršil.

Odgovor porotnikov je bil da in Janez

Božič je bil obsojen na 8 let teške ječe-poostrene s postom vsak mesec.

Poslano.

Pisavec „izvirnega dopisa iz Šoštanja 7. avgusta“ v „Slovenskem Narodu“ od 10. avgusta t. l. šteje 182 naj, ako si je svest, svoj obrekovalni zgoraj omenjeni dopis v vsem opravičiti, obelodani svoje pravo ime. Dokler tega ne stori, velja nam kot obreko-valet.

V Šoštanji dne 14. avgusta 1876.

(260)

Pevsko društvo.

15. avgusta:

Evropa: Nemec iz Zagreba. — Charmatz iz Dunaja. — Demšar iz Trsta. — pl. Geiger iz Dunaja. — Fischer iz Gradca. — Moruldi iz Trsta. — Burger iz Reke. — Robida iz Trsta. — Gaudy iz Dunaja.

Pri vlonu: Pučnik iz Notranjskega. — Gre-benec iz Vel. Lašč. — Svetec iz Litije. — Wuchse iz Kočevja. — Liebman iz Trsta. — Schultheis iz Pešte. — Koder iz Dvora. — Morni iz Celja. — Hornik iz Prage. — Radiresky iz Trsta. — Hervocič iz Zagreba. — Pergerweis iz Trsta. — Dolenc iz Gorice. — Nabergoj iz Proseka. — Jeras iz Gradca. — Gorjup iz Proseka.

Pri malici: Huter iz Dunaja. — Wiederwohl iz Trsta. — Krug iz Dunaja. — Hanek iz Gradca. — Kšavogel iz Litije. — Ažman iz Novega mesta. — Kecelj iz Kamnika. — Descovich iz Dunaja.

Tržne cene

v Ljubljani 16. avgusta t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 16 kr.; — rež 5 gld. 40 kr.; — ječmen 4 gld. — kr.; — oves 3 gld. 80 kr.; ajda 5 gld. 80 kr.; — prosa 4 gld. 62 kr.; — koruza 5 gld. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 85 kr.; — špeh frišen — gld. 64 kr.; — špeh povojen — gld. 72 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; govednine kilogram 50 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjsko meso 58 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 62 kr.; — slame 3 gld. 15 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 16. avgusta.

(izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld.	50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	15
1860 drž. posojilo	111	25
Akcije narodne banke	851	—
Kreditne akcije	142	80
London	122	30
Napol.	9	72
C. k. cekini	5	81
Srebro	104	75

Elik sir iz Kine i Koke,

najboljši do sedaj znani **želočni liker**. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter raz-lične organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Dobiva se jedino le pri (53—19)

Gabriel Piccoli,

lekarnju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Zaloga hišnega orodja

Fr. Doberleta in H. Harischa
v Ljubljani,

v frančiškanskej ulici št. 8 in na dunajski cesti št. 79.

Največja zaloga hišnega orodja,

izdelanega navadno lepo, kakor tudi najbogatejše okinčanega.

ZALOGA

domačih in inozemskih snovi za mobilije, zagrinjal, rolleaux za okna, prtov za mize, koltrov za postelje, kakor tudi preprog.

Prevzemata tudi tapetiranje sob in okinčanje celih stanovanj, hotelov, kopelj, kancelij itd. itd.

Ceniki in narisi pošiljajo se na zahtevanje zastonj, ravno tako oddaje se hišno orodje ali sploh pošiljatev za plačilo na obroke.

— Cene so kar najmočje nizke. —

Podkove.

P. t. graščinam, kovačem in vsem, kateri drže konje, kakor tudi kupčevalcem s železom priporočamo svoje samo upognene podkove iz najboljšega štajerskega materiala, kakor tudi vsakovrstnih žebeljev za podkove po najnižji ceni.

Te podkove imajo že urezane gube za pritrdjenje žebeljev in tako tudi notranjo obrobno sploščino za predno in zadnjo podkev pri-merno, ter jih vsaki kovač sam si lahko za to prikroni, kar ravno potrebuje; polovico si prihrani dela, 1/10 kuriva. Podkove za zadnje noge uprežnim konjem nájajo sploščino. — Podkove se mogó dobiti i takove, da imajo celó do palca prehodno zarezo in notranjo ob-robno sploščino. — Podkove pošiljamo v kosmičih po 50 in 100, in žebelje v zvežnjih po 1000. Cene se razumevajo s zlaganjem, franko dunajski kolodvor.

Ob jednom priporočamo svoje najnovejše „krive klešče“, s katerimi se vsak žebelj, naj si je še tako globoko zabiti in da-si néma kapice, prav lahko vzdigne in izdere, in sicer brez poško-dovanja stvari, iz katere se žebelj potegne.

Cenike razpošiljamo brezplačno po pošti!

L. Essler & Comp.,

Erste k. u. k. priv. Hufeisen-Fabrik,
WIEN, VIII., Paristengasse Nr. 25.

(256—2)